

Projekt

z dnia 5 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W KRAKOWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim na lata 2025 - 2027

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2024 poz. 107 t.j. z późn. zm.), w związku z art. 180 pkt 1 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, t.j. z późn. zm.) Rada Powiatu w Krakowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Krakowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim na lata 2025 - 2027

Powiatowe Centrum Pomocy
Rodzinie w Krakowie

Kraków, grudzień 2024 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Zadania Powiatu Krakowskiego w zakresie pieczy zastępczej.....	5
3. Ewaluacja Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim w latach 2022 – 2024.....	8
4. Diagnoza systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim.....	20
4.1. Wsparcie rodziny	20
4.2. Dostęp do profesjonalnych usług terapeutycznych oraz innych usług specjalistów.....	21
4.3. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie z wymiarem sprawiedliwości, ośrodkami pomocy społecznej	25
4.4. Analiza systemu pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim.....	26
5. Cele Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim na lata 2025 – 2027.....	33
6. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2025 -2027.....	38
7.Partnerzy.....	39
8. Finansowanie.....	40
9. Monitoring.....	40
10. Czas i miejsce realizacji.....	41
11. Realizator.....	41

1. Wstęp

Jednym z zadań powiatu jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Powyższe kwestie reguluje Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dzięki której możliwe jest stworzenie mechanizmów pozwalających zbudować spójny system wspierania rodziny oraz opieki nad nią i nad dzieckiem. Ustawa porządkuje, reguluje zagadnienia pomocy rodzinie oraz zakłada położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku rodzinnym poprzez wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz powrotu do niej dziecka. Ustawę uchwalono „w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym przesłaniem Ustawy jest wspieranie rodziny naturalnej – tak, aby jakość sprawowanej w niej opieki była jak najlepsza. Ze względu na mnogość pełnionych funkcji rodzina powinna być objęta szczególną pomocą i ochroną, gdyż „jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków”. To tu dzieci doświadczają opieki i pomocy, tu odbywa się kształtowanie osobowości, przekazywanie umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie, podstawowych norm, wartości. Rodzina funkcjonuje prawidłowo, jeśli proces socjalizacji przebiega we właściwy sposób, rozwój jest stymulowany, a rodzice przejawiają pozytywne postawy integrujące i umacniające rodzinę (postawa akceptacji, współdziałania, rozumnej swobody i uznanie praw dziecka). Niestety, niektóre przemiany dokonujące się w rodzinach prowadzą do ich dysfunkcji. Rodzice stają się pod pewnymi względami niewydolni, przestają prawidłowo wypełniać swoje funkcje, powstają konflikty czy deprivacja potrzeb. Wychowanie i socjalizacja dziecka bywa dodatkowo wypaczona poprzez takie zjawiska, jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, ubóstwo czy nieporadność życiowa rodziców. Gdy rodzina staje się niewydolna, dochodzi do zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych, konieczne staje się odizolowanie dziecka od rodziców.

W sytuacji, w której dochodzi do odseparowania dziecka od rodziny naturalnej, należy wykorzystać wszystkie możliwe formy pomocy, by umożliwić ponowne zamieszkanie dziecka

z rodzicami. Gdy nie jest możliwy powrót dziecka pod ich opiekę, a sytuacja prawna jest uregulowana, powinno się podejmować działania celem przysposobienia dziecka. Jeśli powyższe rozwiązania nie mogą nastąpić, dziecko pozostaje w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej, przy czym konieczne jest podejmowanie przewidzianych przepisami prawa działań umożliwiających jego powrót do rodziny biologicznej.

Rodziny zastępcze opiekują się i wychowują dzieci osierocone, odrzucone lub którym rodzice nie są w stanie zapewnić bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw, w szczególności prawa do: wiedzy o jego pochodzeniu, podtrzymywania kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowania godności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy. Intencją i założeniem pieczy zastępczej jest jej tymczasowość – dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostanie pod opieką rodziców zastępczych do osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia. Rodzina zastępcza różni się więc od naturalnej, jest to trudna forma opieki tak dla dziecka, jak i dla rodziców zastępczych. Dziecko wzięte na wychowanie na określony czas nie ma wpływu na swoją sytuację życiową, może czuć się odrzucone, samotne, wyobcowane itd. Rodzicom zastępczym zaś brak jest komfortu psychicznego (np. z powodu różnych trudności jakie ich spotykają bądź ingerencji rodziny naturalnej w proces wychowania).

Ważnym aspektem w pomocy rodzinom była pandemia COVID-19. Dzieci doświadczyły wielu zmian: zdalne nauczanie, brak kontaktu z rówieśnikami, swobodnego poruszania się, zamknięcie obiektów publicznych, izolacja. Zmieniły się formy spędzania czasu. W niektórych rodzinach wzrosła częstotliwość konfliktów czy przypadków stosowania przemocy domowej. Powiat odpowiadał (i w dalszym ciągu odpowiada, gdyż trudności nie ustąpiły wraz z zakończeniem pandemii), na nowe potrzeby, zapewniając wsparcie materialne, psychologiczne, pedagogiczne oraz umożliwiając dostęp do szeregu specjalistów.

Zadaniem spoczywającym na powiecie jest także opracowanie i realizacja trzyletniego Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej. Jest to szczególnie ważne zadanie ze względu na wspomniane już trudności i cele. Poprzedni program obowiązuje od 1 stycznia

2022 r. do 31 grudnia 2024 r. Miał na celu kontynuację działań na rzecz spójnego systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim oraz odpowiadanie na nowe potrzeby. Zadanie kolejnego programu jest podobne. Skupiać się on będzie na doskonaleniu dotychczasowych działań oraz reagowaniu na pojawiające się trudności i potrzeby.

2. Zadania Powiatu Krakowskiego w zakresie pieczy zastępczej

Zadania Powiatu Krakowskiego w zakresie pieczy zastępczej, Starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Krakowskiego nr 92/2011 z 12 września 2011 r. organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie.

Do zadań własnych powiatu z zakresu pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1 Ustawy, ich aktualizacja i usuwanie;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu

rodzinne oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

14) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 Ustawy;

15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 Ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 Ustawy;

2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 Ustawy;

3) finansowanie:

a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,

b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,

c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b

i pkt 2a Ustawy, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

3. Ewaluacja Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim w latach 2022–2024

Pierwszy z celów szczegółowych poprzedniego programu zakładał wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego. Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie zgłaszają się kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, Centrum opiniuje także kandydatów zgłaszanych przez sądy. W roku 2022 opiniowano kandydatury 16 rodzin, w roku 2023 kandydatury 26 rodzin, a w roku 2024 (do 31.10.2024 r.) kandydatury 16 rodzin (dot. kandydatów na rodziny spokrewnione, zawodowe, niezawodowe, RDD oraz dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego). Negatywnie ocenione zostały dwie kandydatury w roku 2022, jedna w roku 2023. W dalszym ciągu zauważalny jest deficyt w zakresie liczby kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodziny specjalistyczne, pogotowia rodzinne oraz na prowadzących rodzinne domy dziecka.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat zawarto jedną nową umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka oraz nawiązano współpracę z nowymi rodzinami zastępczymi zawodowymi, jednak ich ogólna liczba utrzymuje się na stałym poziomie. W przypadku umieszczenia dzieci w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej, niezwłocznie – w miarę wolnych miejsc – dzieci do dziesiątego roku życia przenoszone są do rodzinnych form pieczy zastępczej. Istnieje duża potrzeba tworzenia nowych rodzin zawodowych, które zaopiekują się w szczególności: dziećmi w wieku szkolnym, nastolatkami, licznymi rodzeństwami oraz dziećmi o indywidualnych potrzebach – chorymi i z niepełnosprawnością intelektualną.

W związku z koniecznością pozyskiwania nowych kandydatów na rodziny zastępcze ważne jest prowadzenie działań mających na celu promocję różnych form pieczy zastępczej i zwiększenie świadomości społecznej odnośnie idei pieczy zastępczej, które dotrą zwłaszcza do osób w żaden sposób niespokrewnionych z dzieckiem, nad którym chcą przejąć opiekę. Idea rodzicielstwa zastępczego promowana jest w trakcie corocznych pikników pod nazwą:

„Uśmiech dziecka – naszą radością” (Święto Pielczy Zastępczej), które organizowane są ponownie po dwuletniej przerwie związanej z pandemią koronawirusa (m.in. rozdawanie ulotek, krótkie wypowiedzi rodzin zastępczych – dlaczego warto być rodzicem zastępczym).

Pracownicy Centrum kontynuują szeroko rozumianą akcję promocyjną rodzicielstwa zastępczego w przestrzeni publicznej z wykorzystaniem tradycyjnych i elektronicznych mediów. Podczas rozmów z przedstawicielami różnych instytucji przedstawiają korzyści dla dziecka płynące z umieszczenia go w rodzinnej pielczy zastępczej, w przypadku czasowego braku możliwości sprawowania opieki przez rodziców. Podczas kontaktów przedstawicieli instytucji pomocowych czy edukacyjnych z PCPR i omawiania trudnych sytuacji małoletnich pozostających w środowisku rodzinnym, pracownicy Centrum wskazują możliwości zabezpieczenia dziecka również poprzez umieszczenie go w spokrewnionej formie pielczy, zachęcają do przekazywania informacji o możliwości pełnienia funkcji spokrewnionych opiekunów zastępczych lub przejęcia opieki nad dzieckiem przez bliskie osoby niespokrewnione z dzieckiem.

W 2022 r. wznowiono akcję promocyjną „Zostań rodziną zastępczą” – to hasło promocyjne informacji, które zamieszczono na stronie internetowej PCPR w Krakowie, Powiatu Krakowskiego, a także w mediach społecznościowych (facebook). Rozpowszechniano ulotki i plakaty dotyczące rodzicielstwa zastępczego. W Dzienniku Polskim pojawił się artykuł informacyjny „Powiat Krakowski. Szukają rodzin zastępczych. Dzieci czekają na opiekę i domowe ciepło”, a w magazynie Powiatu Krakowskiego „Pod Krakowem” zamieszczono artykuł poświęcony rodzicielstwu zastępczemu „Dać drugi dom, miłość i nadzieję”. 25.06.2022 r. dyrektor PCPR w Krakowie udzieliła wywiadu dla TVP Kraków, który wraz z krótkimi wypowiedziami rodzin zastępczych został zamieszczony w formie relacji z przebiegu pikniku integracyjnego w programie „Kronika”.

W roku 2023 przeprowadzono akcję promocyjną „Warto zostać rodziną zastępczą”. Ponownie ulotki, plakaty zostały rozpropagowane na terenie gmin powiatu: w urzędach gmin, OPS-ach, szkołach, przychodniach zdrowia itp. W lipcowym numerze magazynu Powiatu Krakowskiego „Pod Krakowem” pojawiła się informacja o promocji, a w numerze wrześniowym został opublikowany artykuł poświęcony rodzicielstwu zastępczemu „Warto zostać rodziną zastępczą”.

2024 rok to spotkanie z aktorką Magdaleną Rózczką, która promuje i wspiera wszelkie działania na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo w Dzienniku Polskim Starosta Krakowski zachęcała do zostania rodzicem zastępczym. W dalszym ciągu kolportowane są ulotki i plakaty na terenie gmin powiatu. Planowane jest zwiększenie zasięgu promocji o informacje w Urzędach Pracy dotyczące możliwości zostania rodziną zastępczą.

Ponadto na stronie internetowej PCPR w Krakowie od 2020 r. znajduje się spot promujący rodzicielstwo zastępcze.

Efektami tych działań są: większa świadomość społeczna odnośnie idei pieczy zastępczej, pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i większa liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie działa grupa wsparcia dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Spotkania są dobrowolne. Ich tematyka obejmuje: wzajemną pomoc w bieżących problemach wychowawczych oraz osobistych, współczesne zagrożenia dla dzieci i młodzieży, budowanie relacji z dziećmi, integrację rodzin zastępczych oraz jest odpowiedzią na zgłaszane przez opiekunów trudności. Spotkania umożliwiają: dzielenie się własnymi doświadczeniami związanymi z danym problemem, poznanie perspektywy innych osób, nawiązywanie kontaktów z osobami o podobnych trudnościach. Prowadzący starają się, by na spotkaniach osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych czuły się wysłuchane, zrozumiane, bezpieczne, nieosądzane. Ponadto koordynatorzy w ramach grup wsparcia nawiązują współpracę ze specjalistami i instytucjami. Na jednym ze spotkań gościem była pani zajmująca się life coachingiem, a rodziny miały okazję do porozmawiania o tym, jak na co dzień zadbać o samego siebie, jak połączyć role, które wykonują, jak radzić sobie z występującym czasem osamotnieniem w tej ważnej i trudnej pracy. Obecne na spotkaniu osoby miały okazję przećwiczyć empatyczne słuchanie, zastanowić się nad tym, za co są wdzięczne, nad wartością, ważnością czasu poświęcanego samemu sobie i nad tym, jak poradzić sobie z dotyczącymi go wyrzutami sumienia – jeśli się takie pojawiają. Wszystko to miało na celu wsparcie rodzin zastępczych w pełnionej przez nie funkcji i przeciwdziałanie przez koordynatorów wypaleniu zawodowemu u rodzin. W innym spotkaniu wzięli udział z kolei: policjantka z Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Krakowie oraz psycholog policyjny z Sekcji Psychologów Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie. Tematyką spotkania

były zachowania samobójcze i depresja występujące wśród dzieci i młodzieży, a w dalszej części miała miejsce prelekcja o uzależnieniach ze szczególnym uwzględnieniem narkotyków, dopalaczy. Uczestnicy mogli się dowiedzieć, jakie sygnały powinny być dla nich niepokojące, na co zwracać szczególną uwagę, oraz korzystając z „Walizki edukacyjnej”, mogli zapoznać się z wyglądem substancji psychoaktywnych czy stosowanych przy ich używaniu akcesoriów.

Co roku organizowane są szkolenia o różnorodnej tematyce mające na celu podnoszenie umiejętności i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu – tak rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, jak i pracowników pomocy społecznej i pieczy zastępczej, by zwiększyć ich kompetencje w zakresie wspierania rodzin. PCPR umożliwia pracownikom, opiekunom zastępczym i ich podopiecznym uczestnictwo w szeregu szkoleń, konferencjach, spotkaniach cyklicznych o różnorodnej tematyce. Rodziny odpowiadały na te propozycje, biorąc w nich udział. Szkolenia są organizowane przez PCPR oraz przez różne instytucje, w tym Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie czy Fundację im. Jacka i Piotra Michalskich.

W roku 2022 proponowano szkolenia dotyczące wspierania podopiecznych („Praca z dzieckiem z doświadczeniami przemocy seksualnej”, „Nastolatek w depresji – specyfika pracy z adolescentami w obszarze epizodów depresyjnych”, „Praca z dzieckiem z doświadczeniami przemocy seksualnej”, „Piecza zastępcza jako przyjazne środowisko rozwoju psychospołecznego”, „Edukacja seksualna z uwzględnieniem tożsamości płciowej”, „COVID-19 – sytuacja trudna bez precedensu – jak wspierać dzieci i młodzież po okresie izolacji społeczno-rówieśniczej?”, „Lęk u dzieci i młodzieży”), jak i kompetencji, wiedzy i wsparcia opiekunów („Dlaczego i od czego może uzależnić się opiekun?”, „Kryzys wojenny. Jak wspierać i przywracać poczucie bezpieczeństwa?”, „Dogadaj się! Narzędzia oddziaływań wychowawczych i efektywnej komunikacji z dzieckiem w każdym wieku”, „Asystent rodziny. Wspólna przestrzeń działania”, „Gdzie jesteśmy i dokąd zmierzamy? 10 lat po uchwaleniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej”).

W roku 2023 szkolenia dotyczyły wiedzy z zakresu: komunikacji („Czy wiesz jak się komunikować?”, „Komunikacja z dziećmi z trudnościami rozwojowymi”, „Komunikacja i asertywność”, „Siła porozumienia. Jak komunikować się z dzieckiem z pieczy zastępczej?”, „Relacje społeczne – najbardziej ludzka umiejętność”), współpracy z rodziną biologiczną

(„Kontakty z rodziną biologiczną dziecka w pieczy zastępczej”), wiedzy na temat rozwoju i wychowania („Praca z dziećmi po traumie we wczesnym dzieciństwie. Wspieranie dziecka w radzeniu sobie ze złością”, „Młodzież z trudnościami w zachowaniu – praca metodą kontraktu opartego na relacji”, „Tożsamość płciowa dzieci i młodzieży – jak pomagać, by nie szkodzić?”, „Prenatalne, perinatalne, postnatalne czynniki traumatyzujące dzieci oddane do pieczy zastępczej”, „Jak wspierać rozwój psychoseksualny dziecka?”, „O traumie i wczesnym rozwoju dziecka”, „Rodzina i ekrany. Jak zadbać o dobrostan dziecka w ekranowych czasach”, „Dziecko w spectrum autyzmu”), przemocy („Przemoc. Czym jest? Jak zapobiegać i reagować?”) czy wspierające same rodziny („Wypalenie zawodowe pracowników – symptomy, sposoby radzenia sobie, relaksacja i zajęcia antystresowe dla pracowników jako przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu”).

W roku 2024 rodzinom zaproponowano szkolenia: „Wypalenie zawodowe – rozpoznanie pierwszych symptomów, jak sobie z nimi radzić i gdzie szukać pomocy”, „Seksualność u dzieci i młodzieży – jak rozpoznać, jak zachęcić dziecko do rozmowy, jak stworzyć dziecku poczucie bezpieczeństwa i zaufania, „Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dzieci, ochrona nieletnich – ustawa „Kamilka””. Rodzinom rozesłano także publikację „Wsparcie dzieci i młodzieży z FASD oraz ich rodzin”.

Corocznie pracownicy Centrum proponują opiekunom zastępczym i ich podopiecznym udział w dodatkowych konferencjach, spotkaniach cyklicznych czy w wydarzeniach jak: Małopolski Kongres Rodzinnej Pieczy Zastępczej, spotkanie „Przywrócić dzieciom uśmiech” w Żmiącej, turnus terapeutyczny dla zawodowych rodzin zastępczych.

Niezmiennie w Powiecie Krakowskim, oprócz przyznawania obligatoryjnych świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych, w przypadku rodzin zawodowych wydawanych jest wiele decyzji przyznających świadczenia nieobligatoryjne (dofinansowanie do mediów, do wypoczynku podopiecznych). Dzięki informacjom uzyskanym od pracowników PCPR rodziny zastępcze mają wiedzę o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia (z porad prawnych i wsparcia psychologicznego) oferowanego przez Centrum Wsparcia Rodzin przy PCPR w Krakowie. Pracownicy przekazywali również rodzinom informacje o nieodpłatnym poradnictwie prawnym i obywatelskim. Powyższe działania wspierają wzrost kompetencji społecznych i wychowawczych rodziców zastępczych, wzrost ich świadomości w zakresie

problemów, z którymi mogą się zmierzyć oraz w zakresie sposobów zapewnienia pomocy specjalistycznej i wsparcia dzieci.

W związku ze stale rozszerzającym się zakresem działań realizowanych przez pracowników (w tym m. in. wprowadzanie danych do rejestru czy działania związane z kryzysem uchodźczym), celem zwiększenia komfortu pracy, mniejszego obciążenia trudnymi przypadkami dotychczas zatrudnionych osób oraz zapewnienia lepszej jakości wsparcia dla rodzin zastępczych konieczne jest zatrudnienie dodatkowych osób na stanowisku organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie doświadczeń z ostatniego okresu pandemii, kiedy znacząco uwidoczniła się potrzeba zwiększenia dostępu do pomocy specjalistycznej, za zasadne uznano włączenie do poprzedniego Programu rozwoju pieczy zastępczej celu związanego ze wspieraniem: rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, dzieci i młodzieży oraz pracowników pieczy zastępczej w sytuacji pandemii, izolacji społecznej. Od 20.01.2022 r. do 23.02.2022 r. decyzją dyrektor PCPR ze względów bezpieczeństwa wstrzymane były wyjazdy służbowe pracowników. W powyższym okresie pracownicy utrzymywali z rodzinami zastępczymi wzmożony, systematyczny kontakt telefoniczny. Podczas rozmów omawiano aktualną sytuację socjalno-bytową, (zwłaszcza zdrowotną) każdej rodziny zastępczej – ze szczególnym uwzględnieniem procedury postępowania związanego z zapobieganiem rozpowszechniania się wirusa COVID-19. Koordynatorzy prowadzili rozmowy monitorujące z opiekunami, dotyczące: profilaktyki koronawirusa, przestrzegania kwarantanny, zasad bezpieczeństwa i higieny, aktualnej sytuacji szkolnej dzieci, zadań, odrabiania lekcji, udziału w zajęciach online, udzielali opiekunom i dzieciom wsparcia w sytuacji izolacji społecznej, pomagali zrozumieć i odnaleźć się w nowej sytuacji. Regularnie poruszali kwestie takie jak: sytuacja opiekuńczo-wychowawcza, przeżywane trudności, funkcjonowanie rodziny czy obecna sytuacja epidemiczna, w tym podejmowanie stosownych działań z zachowaniem określonych procedur zwłaszcza w okresie kwarantanny i izolacji.

Pracownicy przekazywali rodzinom informacje o możliwych miejscach uzyskania wsparcia psychologicznego stacjonarnie i online (wsparcie online realizowane przez Fundację Inicjatyw Rozwojowych Inspira), pomagali w ustalaniu wizyt, poszukiwali różnych form pomocy, leczenia. Rodziny informowano także o działalności Poradni Wczesnego Rodzicielstwa

utworzonej przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie, ukierunkowanej na wspomaganie rodzin w procesie tworzenia bezpiecznych, stabilnych relacji z dzieckiem na najwcześniejszym etapie jego rozwoju. Wczesne interwencje w obszarze relacji mają na celu zapobieganie nieprawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu i psychicznemu dziecka. Ponadto pracownicy poszukiwali różnych form wsparcia i leczenia, m. in. w: szpitalu im. Żeromskiego w ramach akcji „Zbadaj dziecko w Żeromskim”, Stowarzyszeniu ProFamilia w ramach programu „Kompleksowe wsparcie dziecka w rodzinie”, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie, w Centrum Psychoterapii i Seksuologii „Empatia” w Krakowie, w Specjalistycznym Ośrodku Pomocy Psychologicznej, Psychoterapeutycznej i Psychiatrycznej „Centrum Dobrej Terapii Ruczaj”, w Ośrodku Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w przychodni „Allmedica” w Wadowicach, w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie, w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży w Miechowie oraz w innych instytucjach. Było to szczególnie ważne w sytuacji epidemicznej, podczas której ze względu na izolację, zmieniły się formy spędzania czasu, zwiększyła się ilość konfliktów, przypadków stosowania przemocy domowej czy epizodów depresyjnych. Dzięki informacjom uzyskanym od pracowników PCPR rodziny zastępcze mają wiedzę o możliwości skorzystania z programów takich jak „Młodzieżowe Grupy Wsparcia” dla młodzieży w Fundacji Praesterno. Rodziny korzystają także z porad prawnych i wsparcia psychologicznego oferowanego przez Centrum Wsparcia Rodziny przy PCPR w Krakowie.

Ponadto pracownicy PCPR w Krakowie współpracują i konsultują się ze specjalistami w szkołach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, placówkach oświatowych, ośrodkach adopcyjnych i innych instytucjach oraz z kuratorami sądowymi zawodowymi i społecznymi, także w zakresie ustalenia możliwości powrotu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pod opiekę rodziców. Wspólnie planowane są działania wobec rodzin biologicznych i dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W dalszym ciągu organizatorzy i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierają dzieci i młodzież w zakresie kontaktów i relacji z opiekunami zastępczymi i rodzicami biologicznymi; podczas wizyt rozmawiają z opiekunami, spotykają się i rozmawiają z dziećmi i młodzieżą przebywającymi w rodzinach zastępczych. Pracownicy PCPR w Krakowie są obecni przy

spotkaniach dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami biologicznymi, udzielają im wsparcia, konsultacji. Wspierano podopiecznych w poprawie sytuacji szkolnej poprzez doposażenie w sprzęt komputerowy (z programu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”) i pomoc w organizowaniu korepetycji.

W dniach 20, 23 i 24.01.2023 r. pracownicy przeprowadzili w ramach interwencji kryzysowej zajęcia w Szkole Podstawowej w Libertowie po śmierci matki dziecka oraz dziecka. Utrzymujące się i pojawiające się nowe trudności związane z problemami rozwojowymi, emocjonalnymi, psychologicznymi dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym znacznym ograniczeniu dostępu do publicznej pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży motywuje tutejsze Centrum do podjęcia zdecydowanych działań w tej kwestii w kolejnych latach. Jednym z celów szczegółowych Programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2025 – 2027 będzie więc zwiększenie dostępu do pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej. Jest to odpowiedź na potrzeby szybkiej diagnozy oraz przeprowadzenia działań interwencyjnych i zaradczych u dzieci trafiających do pieczy zastępczej z coraz bardziej różnorodnym bagażem doświadczeń i szerokim wachlarzem zaburzeń.

Organizatorzy i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej umożliwiają i zachęcają dzieci i młodzież do udziału w spotkaniach edukacyjnych, warsztatach oraz samodzielnie organizują wyjścia mające na celu: integrację młodzieży, nawiązanie wzajemnego kontaktu, rozwój zainteresowań, zdobywanie wiedzy i umiejętności – czyli wszechstronny rozwój kompetencji społecznych i zaradności życiowej. Realizując Program rozwoju pieczy zastępczej, koordynatorzy wciąż organizowali wyżej wymienione wyjścia dla dzieci i młodzieży. 10.08.2022 r. koordynatorki zorganizowały wyjście na koło widokowe. Dzięki uzyskanemu wsparciu właściciela „Kraków Eye” oraz sponsorów udział dla podopiecznych był w pełni bezpłatny. Uczestnicy wzięli udział w przejażdżce na „diabelskim młynie”, a następnie udali się do klubokawiarni na pizzę, gdzie była możliwość swobodnej rozmowy. By pomóc młodzieży w nawiązaniu rozmowy i rozluźnić atmosferę, zagrano w grę planszową. W roku 2023 zorganizowano feryjne wyjście do Laser Parku. Kolejno 23.04.2023 r. koordynatorka zorganizowała dla nastolatków z rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i placówek

opiekuńczo-wychowawczych Powiatu Krakowskiego spotkanie z wizażystką. Dotyczyło ono: podstaw pielęgnacji, dbania o cerę, polecanych kosmetyków, wizażu dla nastolatki. Podopieczne mogły zweryfikować, czy ich pielęgnacja jest odpowiednio dobrana, jakie potrzeby ma ich skóra, usłyszeć polecenia kosmetyków czy nauczyć się makijażowych tricków. Po spotkaniu każda z uczestniczek otrzymała zestaw kosmetyków do pielęgnacji, pozyskany dzięki darowiznom od firm: Tołpa, LaQ, Kopalnia Soli „Wieliczka”. Powyższe spotkania miały na celu zaktywizowanie i zintegrowanie młodzieży przebywającej w rodzinach zastępczych, ukazanie jej atrakcyjnych i konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom izolacji społecznej. Efektem działań pracowników miało być rozszerzenie sieci rówieśniczej, a także polepszenie kontaktów i współpracy młodzieży z koordynatorami. Zauważalny jest jednak spadek chęci udziału podopiecznych w wyżej wymienionych aktywnościach. Każdorazowo, mimo poinformowania i motywowania kilkudziesięciu osób, udział w spotkaniach brało kilka.

Dzieciom z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych proponowano także udział w organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie konkursach plastycznych („Moja rodzina – kocha, wspiera, buduje”, „Moja rodzina aktywnie i na sportowo w Małopolsce”), zachęcano do udziału w warsztatach i szkoleniach organizowanych m. in. na terenie szkół czy przez fundacje, w imprezach okolicznościowych. Dzięki współpracy z Fundacją im. Jacka i Piotra Michalskich pracownicy umożliwiali udział w warsztatach i spotkaniach edukacyjnych. Podopieczni mogli uczestniczyć w następujących formach rozwijania kompetencji i wiedzy: warsztaty online z seksuologiem dla nastolatków, „Akademia Active Life. Jak zadbać o siebie w obecnym świecie?”, warsztaty: fitness, na siłowni, kulinarne, rowerowe, savoir vivre, z dietetykiem, „RUCH”, spotkanie świąteczne połączone z wyjściem na kręgle, wyjście do Parku trampolin Go Jump w Krakowie.

Pracownicy corocznie przekazują rodzinom oferty wyjazdów kolonijnych, m. in. kolonie organizowane przez Fundację Ruperta Mayera – Dzieło Pomocy Dzieciom w Żmiącej, wczasy nad morzem w Białogórze, ofertę Biura Podróży Lutur, kolonie profilaktyczne Biura Podróży Włóczykij i wyjazdy (półkolonie w Korzkwi, kolonie w Kosarzyskach i w Olsztynku) organizowane przez Fundację Kształcenia, Wypoczynku i Rekreacji w Korzkwi oraz „Wakacje z Fundacją Rodzina Plus”. Pracownicy motywowali, wspierali rodziny podczas organizacji

tych wyjazdów i – z uwagi na wiek osób pełniących funkcję rodzin zastępczych – pomagali w organizowaniu spraw formalnych. W ramach tak ścisłej współpracy rodziny oraz dzieci z Powiatu są zapraszane do różnego rodzaju aktywności.

Działania PCPR mające na celu pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych obejmowały również współpracę z wolontariatem. Działania w celu pozyskania większej liczby wolontariuszy (kolportaż ulotek w urzędach i instytucjach) nie przyniosły oczekiwanych wielkoskalowych rezultatów, corocznie odnotowywano jedynie kilka zapytań. Kontakty te nie przerodziły się jednak w stałą współpracę, a miały jedynie charakter czysto informacyjny.

Aby zwiększyć kompetencje pracowników PCPR w Krakowie (w tym koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej) we wspieraniu rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji, oni sami również systematycznie brali udział w różnorodnych szkoleniach.

W omawianym okresie znacząco poszerzyły się formy wsparcia oferowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z kryzysem uchodźczym koordynatorzy wspierali działania Powiatu m. in. poprzez udzielenie wsparcia psychologicznego, wydawanie posiłków uchodźcom wojennym z Ukrainy podczas ich przystanku w podróży w szkole w Morawicy oraz przez wiele miesięcy (od 06.05.2022 r.) zabezpieczali sytuację uchodźców w Ośrodku w Sieborowicach. Ogółem koordynatorzy odbyli w tym celu w roku 2022 - 74 wizyty, a w roku 2023 – 37 wizyt, podczas których realizowano wszechstronne działania. Należało do nich: wsparcie w tworzeniu regulaminu Ośrodka; przygotowanie materiałów do nauki języka polskiego; przeprowadzanie lekcji języka polskiego połączone z ćwiczeniem umiejętności językowych niezbędnych w codziennych sytuacjach i przekazywaniem wiadomości na temat funkcjonowania w Polsce; wsparcie w kontakcie z instytucjami w celu rozwiązywania codziennych problemów m.in. związanych ze zdrowiem (umawianie wizyt u lekarzy, asysta w czasie wizyt), zapisem do szkoły (przekazywanie druków i pomoc w wypełnianiu dokumentów kwalifikacyjnych, uzyskaniu badań Sanepid, pomoc w poszukiwaniu szkół i dopełnieniu formalności związanych z wykonywaniem obowiązku szkolnego), podejmowaniem pracy i zakładaniem działalności gospodarczej (kontakt z Powiatowym i Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz Karpackim Oddziałem Straży Granicznej); przekazywanie informacji o ofercie organizacji pozarządowych m.in. o szkoleniach, portalach tematycznych, pozyskiwanie książek w języku ukraińskim i polsko-

ukraińskim itd.; rozmowy wspierające dotyczące codziennych sytuacji trudnych i kryzysowych; monitoring postępów szkolnych dzieci w szkołach ukraińskich i polskich (wspieranie rodziców w kontakcie ze szkołą); wyjazdy z osobami starszymi lub niepełnosprawnymi do Krakowa; pomoc w pozyskaniu miejsca w internacie na terenie Krakowa (pomoc w wypełnieniu i złożeniu dokumentów, monitoring sytuacji w internacie); asysta w rozmowach telefonicznych z instytucjami; zaznajamianie z polską tradycją i zwyczajami; działania w kierunku integracji społecznej, kulturowej i zawodowej; aktywizowanie do działania, pracy, rozwijania własnych zainteresowań; pedagogizacja rodziców, uświadamianie ich roli i odpowiedzialności w edukacji i rozwoju dzieci; motywowanie dzieci i młodzieży do nauki języka polskiego oraz zdobywania wiedzy i przyswajania umiejętności w szkole; motywowanie dorosłych, dzieci i młodzieży do integracji w grupie, zdobycia zawodu; wspólne przeżywanie osobistych uroczystości np. urodziny mieszkańców, rocznica zawarcia związku małżeńskiego; wsparcie i motywowanie do usamodzielniania się i integracji społecznej; prowadzenie gier i zabaw sportowych dla dzieci i młodzieży; współpraca z innymi pracownikami powiatu w zakresie prac porządkowych, gospodarczych i technicznych. Na uwagę zasługuje fakt, że w/w działania były realizowane przez pracowników w sposób ciągły i systematyczny w ciągu wielu miesięcy przez pięć dni w tygodni dzięki czemu mieszkańcy Ośrodka mieli możliwość codziennego kontaktu, wsparcia i pomocy.

W związku ze zwiększeniem różnorodności wykonywanych przez pracowników PCPR zadań i ze wzrostem ich obciążenia, przede wszystkim w związku ze zmianami społecznymi, wynikającymi z pandemii koronawirusa i izolacji, w poprzednim Programie rozwoju pieczy za szczególnie konieczne uznano wszechstronne i metodyczne przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników. W latach 2022 – 2024 nie wprowadzono stałej zewnętrznej superwizji. W roku 2023 przeprowadzone zostały jedynie trzy comiesięczne spotkania superwizji grupowej. Taka liczba spotkań nie pozwoliła na zainicjowanie procesu grupowego. Nie wprowadzono superwizji indywidualnej. Ze względu na rosnącą trudność i złożoność realizowanych zadań, zapewnienie tej formy wsparcia dla pracowników jest w dalszym ciągu szczególnie ważną potrzebą. Są oni stale narażeni na sytuacje problemowe i stresowe, w rozwiązywaniu których muszą korzystać ze swoich

osobistych zasobów emocjonalnych i psychicznych. Jest to niezwykle obciążające, dlatego biorąc pod uwagę dbałość o wzrost poczucia pewności koordynatorów i organizatorów w realizowanych działaniach, o umiejętność utrzymania przez nich odpowiedniego dystansu co do podejmowanych tematów oraz o komfort ich pracy we wszelkich jej aspektach, w kolejnym Programie rozwoju pieczy zastępczej ponownie ujęte zostanie wprowadzenie zewnętrznej superwizji dla koordynatorów i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej (grupowej, a w razie potrzeb pracowników – indywidualnej), prowadzonej przez zewnętrznego certyfikowanego superwizora pracy socjalnej zatrudnionego na umowę – zlecenie.

Bez zmian wspierani byli także pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej, przede wszystkim poprzez pomoc w usamodzielnianiu się. Wraz z nimi pracownicy PCPR w Krakowie opracowywali indywidualne programy usamodzielnienia. Realizacja programów była pozytywnie oceniana. Wydawane były decyzje administracyjne, na mocy których została przyznana pomoc finansowa. Pełnoletni wychowankowie mieli możliwość korzystania ze spotkań z psychologiem. Nie udało się zapewnić dla nich pomocy doradcy zawodowego oraz opracować programów czy projektów mających na celu pozyskanie dodatkowych środków finansowych na usamodzielnianie się. Dzięki współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi wychowankom umożliwiano udział w szkoleniach i kursach. Wychowankowie nie zgłaszali także zapotrzebowania na poradnictwo doradcy zawodowego. Zasadne jest jednak dalsze wyrównywanie szans wchodzenia usamodzielniających się wychowanków w dorosłe życie oraz wzmacnianie ich kompetencji przez uczestnictwo w szkoleniach i kursach, takich jak prawo jazdy czy kursy językowe.

Wedle zgłoszeń wychowanków ich potrzeby mieszkaniowe były na bieżąco zaspokajane. Nie była tworzona lista osób oczekujących na zwolnienie się miejsca w mieszkaniu chronionym. Już w 2021 roku, zgodnie z założeniami zostały osiągnięte przez placówki opiekuńcze typu socjalizacyjnego i interwencyjnego wymagane przepisami prawa standardy.

Skuteczność podejmowanych działań w realizacji zadań związanych z rozwojem pieczy zastępczej oraz pojawiające się nowe wyzwania i obszary wsparcia motywują do opracowania kolejnego programu, określającego kierunki rozwoju pieczy zastępczej na kolejne trzy lata. Niniejszy dokument opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie

powstał jako efekt dyskusji w zespole, wymiany informacji i konsultacji z instytucjami pomocowymi, z pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych i z rodzinami zastępczymi na terenie Powiatu Krakowskiego.

4. Diagnoza systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim

4.1. Wsparcie rodziny

Rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą korzystać ze wsparcia asystenta rodziny. Idea tego wsparcia jest promowana przez gminy powiatu krakowskiego poprzez publikowanie informacji na stronach internetowych ośrodków pomocy społecznej i centrum usług społecznych, w prasie lokalnej, w trakcie festynów i dni gmin. Także pracownicy socjalni podczas wykonywania obowiązków i kontaktów z rodzinami propagują wsparcie przez asystentów rodziny, przeprowadzają diagnozę środowisk zagrożonych trudnymi sytuacjami wpływającymi na wychowanie i opiekę nad dziećmi. W gminach prowadzona jest zintensyfikowana praca socjalna z rodzinami. Pracownicy ośrodków pomocy społecznej i centrum usług społecznych wzmacniają także prawidłowe funkcjonowanie rodzin w środowisku zamieszkania, zapobiegają powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji, promują prawidłowy model rodziny i edukują rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.

Tabela 3. Liczba obecnie pracujących asystentów rodziny w poszczególnych gminach wchodzących w skład Powiatu Krakowskiego

Gmina	Liczba etatów asystentów rodziny
Czernichów	2
Igołomia - Wawrzeńczyce	0
Iwanowice	1
Jerzmanowice-Przeginia	0, 75
Kocmyrzów-Luborzycza	1, 5
Krzeszowice	3
Liszki	1
Michałowice	1
Mogilany	0, 5
Skala	1
Skawina	3, 5

PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

Sułoszowa	0, 5
Słomniki	1, 25
Świątyniki Górne	1, 5
Wielka Wieś	1
Zabierzów	1
Zielonki	2 (+1 wakaty)

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Krakowie na podstawie informacji uzyskanych od pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych (dostęp 24.10.2024 r.)

Kompetencje służb organizujących pomoc dziecku i rodzinie są stale podnoszone. Gminy zapraszają do współpracy osoby i rodziny zainteresowane pełnieniem funkcji rodzin wspierających, które pomagają rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Formy pomocy mogą być różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

4.2. Dostęp do profesjonalnych usług terapeutycznych oraz innych usług specjalistów

Jak w poprzednich latach, tak i teraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej – umożliwia osobom sprawującym pieczę zastępczą oraz dzieciom pozostającym pod ich opieką uzyskanie porad psychologicznych i prawnych. W PCPR (w ramach Centrum Wsparcia Rodzin) przyjmuje prawnik oraz psychologowie, którzy wsparciem obejmują mieszkańców Powiatu Krakowskiego, w tym również członków rodzin zastępczych. Zakres udzielonych porad dotyczy m.in.: diagnozy dzieci (trudności, zaburzeń w zachowaniu, zdrowotnych), poprawy relacji między dorosłymi a dziećmi, problemów opiekuńczo-wychowawczych, wspierania opiekunów w radzeniu sobie z własnymi ograniczeniami i problemami, wsparcie małoletnich w poradzeniu sobie z negatywnymi emocjami związanymi z sytuacją rodzinną.

W zespole organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni są: psychologowie, pedagodzy i pracownicy socjalni, co ułatwia prowadzenie poradnictwa dla osób sprawujących rodzinną opiekę zastępczą oraz dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnia badania psychologiczne kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz istniejącym rodzinom

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

zastępczym, które są zobowiązane do przedstawiania co dwa lata m. in. wystawionej przez psychologa opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Pracownicy wspierają także rodziców biologicznych dzieci, biorą udział w rozprawach sądowych dotyczących spraw rodzinnych i opiekuńczych, udzielają pomocy w zakresie załatwiania spraw urzędowych. Od wielu lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie realizuje spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, system poradnictwa oraz opracowuje pogramy pomocowe odpowiadające potrzebom rodzin zastępczych, a także udziela wsparcia zarówno osobom doświadczającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc w rodzinie.

Także na poziomie gminnym dostępne jest dla rodzin wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, prawne, socjalne oraz integrowane są działania na rzecz rodziny i dziecka w gminie, poprzez stałą współpracę instytucji.

Tabela 4. Wykaz działań gmin wchodzących w skład Powiatu Krakowskiego dotyczących dostępu do profesjonalnych usług terapeutycznych oraz innych usług specjalistów

Ośrodek	Działania
GOPS Czernichów	Pomoc prawna, psychologiczna; Punkt Konsultacyjny Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czernichowie – Filia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zabierzowie; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernichowie (zespół motywujący oraz dwa punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych, ofiar przemocy i członków ich rodzin w Czernichowie i Rybnej); Punkt informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (pracownik socjalny, psycholog-pedagog)
GOPS Igołomia-Wawrzeńczyce	Pomoc psychologiczna, prawna, współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
GOPS Iwanowice	Pomoc prawna, logopeda, psychiatra, psycholog na NFZ
GOPS Jerzmanowice-Przeginia	Pomoc psychologiczna, prawna; Punkt Konsultacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jerzmanowicach (psycholog, mediator); Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie
GOPS Kocmyrzów-Luborzyca	Pomoc psychologiczna, prawna
MGOPS Krzeszowice	Pomoc prawna, psychologiczna, dyżury psychologa z mediatorem; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna; Ośrodek Kuratorski przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Krowodrzy; współpraca z Centrum Zdrowia Psychicznego – Powiatowy Szpital w Chrzanowie (psychoterapeuci, psychiatra dla dorosłych)
GOPS Liszki	Pomoc psychologiczna, prawna, konsultacje z terapeutą uzależnień; Punkt Konsultacyjny Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zabierzowie (w Morawicy)
GOPS Michałowice	Pomoc psychologiczna, prawna; współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym; specjalista do spraw uzależnień; Punkt Wsparcia i Pomocy Rodzinie w Michałowicach: psychoterapeuta, psycholog, prawnik, dyżur członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, asystenta rodziny
GOPS Mogilany	Pomoc psychologiczna, prawna; Punkt Wczesnej Interwencji i Psychoprofilaktyki Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skawinie; współpraca

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

	z Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska Południe w Skawinie i Myślenicach (diagnozowanie, terapia i rehabilitacja osób z zaburzeniami psychicznymi)
MGOPS Skala	Pomoc psychologiczna, prawna; Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego – filia w Skale: logopeda, psycholog, pedagog, psychoterapeuta, mediacje; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: terapeuta uzależnień, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; wsparcie podjęcia leczenia odwykowego, psychiatryczne oferuje Poradnia Leczenia uzależnień w Cianowicach
CUS Skawina	Dyżury specjalistów w Centrum Usług Społecznych: pomoc prawna, psychologiczna, psycholog dziecięcy, terapeuta uzależnień, seksuolog, mediator, specjalista w zakresie poradnictwa i wsparcia rodzin/par będących w kryzysie; Program Szkoła dla Rodziców i Wychowawców – moduł I „Szkoła dialogu” i moduł II „Rodzeństwo bez rywalizacji”; Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna; Centrum Zdrowia Psychicznego; Poradnia Psychologiczna dla Dzieci i Młodzieży; Program grupy wstępnej terapeutyczno-edukacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Punkt Informacyjno-Konsultacyjno-Wspierający dla osób uwięzionych w przemoc, uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych; w 2023 r. realizowano Trening Umiejętności Społecznych dla dzieci
GOPS Sułoszowa	Pomoc psychologiczna, prawna; Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą przy GOPS; Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych w Centrum Kultury w Sułoszowej – pomoc psychologa; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Rozwiązywania Problemów Narkomanii, ze Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną Powiatu Krakowskiego – filia w Skale: logopeda, psycholog, pedagog, psychoterapeuta, mediacje
GOPS Słomniki	Pomoc psychologiczna, prawna, psychoterapeuta, terapeuta uzależnień, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego – filia w Słomnikach; planowana grupa wsparcia dla osób niepełnosprawnych, dla rodziców osób niepełnosprawnych i dla osób niezaradnych
GOPS Świątniki Górne	Pomoc psychologiczna, prawna; Punkt Wczesnej Interwencji i Psychoprofilaktyki Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skawinie, we Wrzósowicach; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świątnikach Górnych; Telefon Zaufania
GOPS Wielka Wieś	Pomoc psychologiczna, prawna; Punkt Wsparcia i Pomocy Rodzinie w Szycach: psycholog dla dorosłych, pedagog specjalny, psychoterapeuta dziecięcy, radca prawny/mediator, Grupa Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej; Punkt Konsultacyjny dla rodzin z problemem alkoholowym: terapeuta uzależnień; współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GOPS Zabierzów	Pomoc psychologiczna, prawna; spotkania grupy wsparcia; Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna; zajęcia socjoterapeutyczne oraz szkoła dla rodziców; współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny Centrum Zdrowia Psychicznego (Oddział Szpitala Wojskowego)
GOPS Zielonki	Pomoc psychologiczna, prawna, terapeuta uzależnień, psychoterapeuta; grupy wsparcia dla rodziców, program „Pozytywna dyscyplina” dla rodziców, terapia małżeńska, szkoła dla rodziców – 2 edycje, grupa wsparcia dla kobiet – osób współuzależnionych;

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027**

	Środowiskowy Ośrodek Pomocy Psychologicznej i Psychiatrycznej dla Dzieci i Młodzieży w Korzkwi; Punkt Informacji i Wsparcia Rodziny
--	---

Źródło: dane PCPR w Krakowie na podstawie informacji uzyskanych od pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej i ze stron internetowych Ośrodków Pomocy Społecznej (dostęp 24.10.2024 r.)

Mieszkańcy Powiatu Krakowskiego mogą korzystać z całodobowej pomocy psychologicznej Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie. Ośrodek oferował również, w uzasadnionych przypadkach, pomoc w formie schronienia.

Wśród dzieci i młodzieży promowane są alternatywne formy spędzania czasu wolnego. W celu wsparcia rodziny, poprzez objęcie opieką i wychowaniem dzieci w czasie po zajęciach szkolnych, tworzone są świetlice środowiskowe i placówki wsparcia dziennego. Mają one na celu zapewnienie dziecku opieki i wychowania, pomoc w nauce oraz zorganizowanie czasu wolnego, zabawy i zajęć sportowych, a także rozwój zainteresowań.

Tabela 5. Wykaz świetlic i placówek wsparcia dziennego znajdujących się w gminach wchodzących w skład Powiatu Krakowskiego

Ośrodek	Działania
GOPS Czernichów	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
GOPS Igołomia-Wawrzeńczyce	1 – świetlica środowiskowa
GOPS Iwanowice	1 – Placówka Wsparcia Dziennego „Planeta Marzeń” w Grzegorzowicach Wielkich
GOPS Jerzmanowice-Przeginia	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
GOPS Kocmyrów-Luborzyca	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
MGOPS Krzeszowice	1 – Placówka Wsparcia Dziennego w Tenczynku
GOPS Liszki	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
GOPS Michałowice	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
GOPS Mogilany	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej
MGOPS Skala	1 – Placówka wsparcia dziennego dla dzieci w Skale
CUS Skawina	1 – Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „Siemacha”
GOPS Sułoszowa	Gmina nie prowadzi świetlicy środowiskowej.
GOPS Słomniki	1 – Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży
GOPS Świątki Górne	1 – Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy prowadzona w formie opiekuńczej z siedzibą w miejscowości Ochojno
GOPS Wielka Wieś	1 – Świetlica socjoterapeutyczna w Białym Kościele
GOPS Zabierzów	11 – Świetlice środowiskowe działają we wszystkich miejscowościach. Finansowanie działalności świetlic zapewnia Gmina. Zajęcia odbywają się głównie w budynkach sołeckich, w szkołach, na boiskach sportowych
GOPS Zielonki	1 – Świetlica w Zielonkach

Źródło: dane PCPR w Krakowie na podstawie informacji uzyskanych od pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych oraz ze stron internetowych Ośrodków Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych (dostęp dnia 24.10.2024 r.)

4.3. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie z wymiarem sprawiedliwości, ośrodkami pomocy społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie w związku z realizowanymi zadaniami pozostaje w stałej współpracy z sądami rodzinnymi, sądami okręgowymi, działającymi przy sądach Zespołami Kuratorskimi. Pracownicy biorą udział w rozprawach sądowych, kontaktują się z sądami w sprawach dotyczących: uregulowania sytuacji prawnej dzieci, urlopowania, uzyskania zgody na podjęcie działań wobec małoletnich itp., sporządzają pisma i co najmniej raz na pół roku (a w przypadku dzieci poniżej trzeciego roku życia – raz na trzy miesiące) informują sąd o sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz opiniują zasadność pozostawiania dziecka w pieczy. Ponadto Centrum sporządza pozwы alimentacyjne wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz występuje z wnioskami o ustanowienie kuratora dla osób nieznanych z miejsca pobytu. Dodatkowo pracownicy wydają opinie o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i przesyłają je do sądu, gdy ten się o nie zwróci. Kuratorzy sądowi są zapraszani na posiedzenia zespołów, na których omawiana jest sytuacja dziecka, pracownicy kontaktują się z kuratorami telefonicznie, spotykają się z nimi indywidualnie i, w razie potrzeby, wspólnie podejmują działania zmierzające do poprawy sytuacji dziecka i rodziny. W 2023 roku organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał 385 ocen sytuacji 228 dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W sprawach dotyczących alimentów od rodziców biologicznych wniesiono 35 pozwów, sporządzono 14 pism. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie brali czynny udział w rozprawach (7 rozpraw w 2023 roku).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie ściśle współpracuje z Ośrodkami Pomocy Społecznej. Współpraca polega na: czynnym udziale w Zespołach Interdyscyplinarnych, kierowaniu osób na grupy korekcyjne dla osób stosujących przemoc w ramach Niebieskiej Karty; koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wraz z asystentami rodziny opracowują plan pomocy dziecku, współpracują na rzecz powrotu dzieci pod opiekę rodziców, pracownicy ośrodków pomocy społecznej uczestniczą w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych, sporządzają opinie o rodzicach biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz oceny sytuacji, co jest potrzebne w postępowaniach o ustalenie opłaty za ten pobyt.

4.4. Analiza systemu pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) i rodzinny dom dziecka (w którym przebywać może w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej; w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka, jest dopuszczalne umieszczenie w nim w tym samym czasie większej liczby dzieci).

Poniższe tabele przedstawiają liczbę poszczególnych typów rodzin zastępczych oraz liczbę dzieci znajdujących się w nich.

Tabela 6. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Krakowskim w latach 2022-2024

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	2022	2023	2024*
Rodzina zastępcza spokrewniona	96	95	92
Rodzina zastępcza niezawodowa	50	49	50
Rodzina zastępcza zawodowa	11	15	15
Rodzina zastępcza zawodowa pełn. funkcję pogotowia rodzinnego	5	4	3
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	4	4	4
Rodzinny dom dziecka	5	5	5
Razem	171	172	169

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim w latach 2022-2024

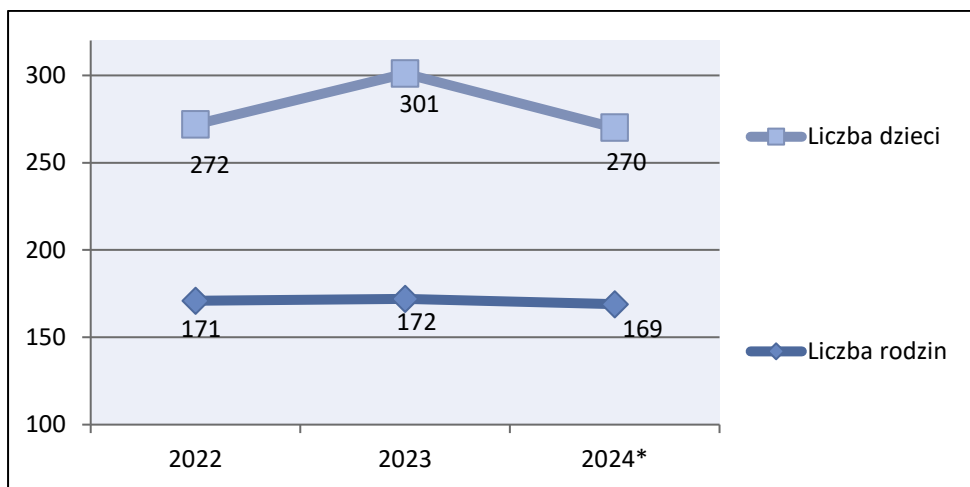
Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	2022	2023	2024*
Rodzina zastępcza spokrewniona	122	127	115
Rodzina zastępcza niezawodowa	60	58	56
Rodzina zastępcza zawodowa	26	40	39
Rodzina zastępcza zawodowa pełn. funkcję pogotowia rodzinnego	24	29	13
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	10	10	9
Rodzinny dom dziecka	30	37	38
Razem	272	301	270

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Krakowskim i liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim w latach 2022-2024

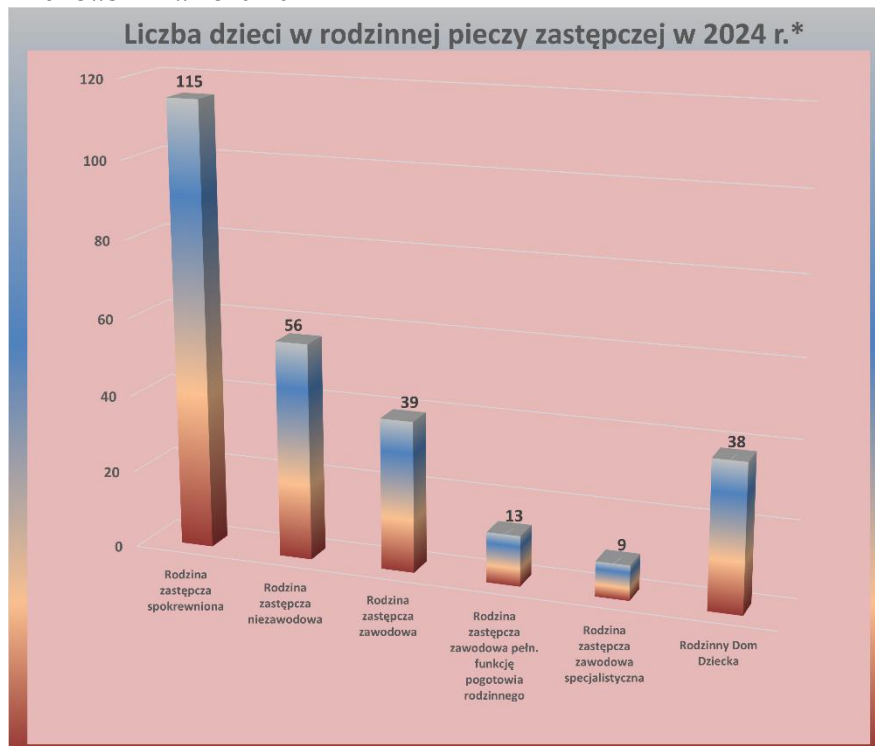

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

Jak wynika z powyższych danych, na terenie Powiatu Krakowskiego funkcjonuje 169 rodzin zastępczych. Najwięcej jest rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. Stanowią je w większości dziadkowie dzieci i rodzeństwo. Tu też wychowuje się najwięcej dzieci. Kolejną grupę pod względem ilości stanowią niezawodowe rodziny zastępcze (osoby niespokrewnione z dzieckiem lub dalsi krewni – ciotki, wujkowie, kuzynostwo). Rejestrowane są nowe rodziny zawodowe, lecz w Powiecie wciąż występuje zapotrzebowanie na rodziny tego typu i na rodzinne domy dziecka, gotowe przyjąć liczne rodzeństwa.

Wykres 2. Liczba dzieci przebywających w poszczególnych typach rodzin zastępczych w Powiecie Krakowskim w roku 2024*

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

Istnieją sytuacje, gdy dzieci pochodzące z Powiatu Krakowskiego zostają umieszczane w rodzinach zastępczych poza Powiatem. Dzieje się tak z różnych przyczyn, najczęściej jednak dzieci są umieszczane w rodzinach zastępczych spokrewnionych. W roku 2024 (do 30.09.2024 r.) poza Powiatem Krakowskim w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało łącznie 33 dzieci pochodzących z Powiatu Krakowskiego. Powiat ponosi koszty pobytu dzieci na terenie innych powiatów.

Również na terenie Powiatu Krakowskiego wychowują się dzieci pochodzące z innych powiatów. W 2024 roku (do 30.09.2024 r.) w rodzinach przebywało 54 dzieci pochodzących spoza Powiatu. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizuje wobec nich Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie.

Oprócz zadań związanych z rodzinną pieczą zastępczą Powiat Krakowski realizuje także działania związane z instytucjonalną pieczą zastępczą. W jej ramach dzieci przebywają w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zapewniających całodobową ciągłą opiekę

i wychowanie, zaspokajających niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe dziecka, a także zapewniających korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Wyróżnia się następujące typy całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne i rodzinne.

Na terenie Powiatu Krakowskiego aktualnie funkcjonuje pięć placówek opieki całodobowej:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Spokojna Przystań” w Miękini, Miękinia 198, 32-065 Krzeszowice przeznaczona dla 14 wychowanków. Koszt utrzymania jednego dziecka w w/w placówce wynosi 10.081,35 zł miesięcznie w 2024 roku.
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Na Wzgórzu” w Miękini, Miękinia 198 a, 32-065 Krzeszowice przeznaczona dla 10 wychowanków. Koszt utrzymania jednego dziecka w w/w placówce wynosi 11.278,23 zł miesięcznie w 2024 roku.
3. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka w Przybysławicach, ul. Widokowa 19, 32-088 Przybysławice przeznaczona dla 12 wychowanków. Koszt utrzymania jednego dziecka w w/w placówce wynosi 11.592,76 zł miesięcznie w 2024 roku.
4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego – Pogotowie Opiekuńcze w Skawinie, ul. Kopernika 13, 32-050 Skawina, przeznaczona dla 14 wychowanków. Koszt utrzymania jednego dziecka w w/w placówce wynosi 8.796,23 zł miesięcznie w 2024 roku.
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego „Dar Serca” ul. Leśna 5, 32-050 Skawina, przeznaczona dla 8 wychowanków. Koszt utrzymania jednego dziecka w w/w placówce wynosi 7.619,02 zł miesięcznie w 2024 roku.

Tabela 9. Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Krakowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Krakowskiego w latach 2022-2024

Placówka Rok	„Spokojna Przystań” w Miękini	„Na Wzgórzu” w Miękini	Dom Dziecka w Przyby- sławicach	Pogotowie Opiekuń- cze w Skawinie	„Dar Serca” Placówka typu rodzinnego	Ogółem
2022	12	15	14	43	6	90
2023	17	12	16	46	9	100
2024*	16	13	15	31	11	86

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

**dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.*

Liczba dzieci przebywających w Pogotowiu Opiekuńczym uwarunkowana jest kryzysem uchodźczym. Do placówki trafiały dzieci pochodzenia: ukraińskiego, syryjskiego, pakistańskiego, albańskiego oraz obywateli Holandii.

Tabela 10. Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Krakowskiego przebywających w placówkach na terenie innych powiatów w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci w placówkach
2022	4
2023	5
2024*	3

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

**dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.*

Zgodnie z założeniami osiągnięto w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych liczbę przebywających w nich dzieci zgodną ze standardami wynikającymi z przepisów prawa. Jednak ogólna liczba miejsc w placówkach nie zaspokaja potrzeb Powiatu Krakowskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej, zwłaszcza w związku z koniecznością zapewnienia odpowiedniej opieki nastolatkom znajdującym się w kryzysie zdrowia psychicznego czy posiadającymi zaburzenia rozwoju. Dlatego też, mimo nałożenia przez Ustawę na powiaty obowiązku stworzenia planu ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w trosce o dobro małoletnich i zapewnienie im odpowiedniej, specjalistycznej opieki, w Powiecie Krakowskim w dalszym ciągu planowane jest powstanie nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Ponadto, ze względu na potrzebę zapewnienia odpowiedniej opieki nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, wskazane jest powstanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Należy także zaznaczyć, iż Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie boryka się z problemem dotyczącym umieszczania dzieci tak w rodzinach zastępczych jak i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Problemem jest rosnąca liczba dzieci do umieszczenia w pieczy oraz zapewnienie im miejsca w odpowiednim, adekwatnym do ich wieku i potrzeb miejscu. Placówki opiekuńczo-wychowawcze opiekują się maksymalną możliwą liczbą wychowanków. Stąd też konieczne są zmiany także w tym zakresie i planowane jest otwarcie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego.

W przypadku posiadania wolnych miejsc, w placówkach (głównie w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego) na terenie Powiatu Krakowskiego przyjmowane są do nich dzieci pochodzące z innych powiatów.

Tabela 11. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Krakowskiego w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci z innych powiatów
2022	7
2023	8
2024*	6

Źródło: dane PCPR w Krakowie (narastająco)

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

Przygotowanie wychowanków do samodzielnego funkcjonowania po opuszczeniu pieczy zastępczej jest jednym z najważniejszych zadań każdej rodziny zastępczej i placówki opiekuńczo-wychowawczej. Usamodzielnienie jest szczególnie trudnym okresem. W rodzinach biologicznych przygotowanie do niego odbywa się w sposób naturalny, a potem młody dorosły ma wsparcie najbliższej rodziny. W przypadku usamodzielnianych wychowanków jest inaczej, gdyż możliwości korzystania z dotychczasowej pomocy są ograniczone. Dlatego też, w procesie usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem uczestniczą m. in.: pracownik PCPR, rodziny zastępcze i pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wychowanek sam podejmuje decyzje, współtworząc indywidualny plan usamodzielnienia (dokument może być modyfikowany w trakcie procesu usamodzielnienia, gdy potrzeby wychowanka zmieniają się) i wskazując opiekuna usamodzielnienia, a inne osoby włączone w ten proces pełnią funkcje doradcze. Wychowankowie, którzy osiągną pełnoletność w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych (i decydują się na ich opuszczenie) mają możliwość skorzystania z:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- jednorazowej pomocy na usamodzielnienie,
- jednorazowej pomocy rzeczowej na zagospodarowanie,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez możliwość zamieszkania w mieszkaniu treningowym lub wspomagany.

Poniżej przedstawiono liczbę usamodzielnianych wychowanków korzystających ze wsparcia na podstawie Indywidualnego Programu Usamodzielnienia w ostatnich trzech latach.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

Tabela 12. Liczba wychowanków z rodzin zastępczych korzystających z różnych form pomocy w latach 2022-2024

Rodzaj pomocy \ Lata	2022	2023	2024*
Kontynuowanie nauki	27	29	28
Usamodzielnienie	6	9	7
Zagospodarowanie w formie rzeczowej	7	10	6
Uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zamieszkanie w mieszkaniu chronionym obecnie w treningowym lub wspomagany	0	2	2

Źródło: dane PCPR w Krakowie

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

Tabela 13. Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych korzystających z różnych form pomocy w latach 2022-2024

Rodzaj pomocy \ Lata	2022	2023	2024*
Kontynuowanie nauki	11	10	12
Usamodzielnienie	3	2	5
Zagospodarowanie w formie rzeczowej	3	2	3
Uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zamieszkanie w mieszkaniu chronionym obecnie w treningowym lub wspomagany	4	2	2

Źródło: dane PCPR w Krakowie

*dane za 2024 rok – stan na 30.09.2024 r.

5. Cele Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim na lata 2025– 2027

CEL GŁÓWNY

Doskonalenie spójnego systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim poprzez kontynuowanie dotychczasowych działań oraz reagowanie na pojawiające się trudności i potrzeby.

Cel szczegółowy nr 1		
Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego		
Działania	Efekty	Wskaźniki
➤ Prowadzenie działań mających na celu promocję różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	➤ Większa świadomość społeczna odnośnie idei pieczy zastępczej ➤ Większa liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ➤ Większa liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej	➤ Liczba zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i przebywających w nich dzieci ➤ Liczba dzieci, które przeszły z instytucjonalnej do rodzinnej formy pieczy zastępczej ➤ Liczba podjętych działań promocyjnych
➤ Rozwój specjalistycznego poradnictwa (w tym psychologicznego) dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej	➤ Poszerzenie oferty i dostępności usług specjalistycznych ➤ Przeciwdziałanie syndromowi wypalenia zawodowego ➤ Wzrost kompetencji rodzin zastępczych ➤ Lepsze funkcjonowanie opiekunów w obszarze zdrowia psychicznego i relacji z podopiecznymi ➤ Większy komfort w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej, zmniejszenie obciążeń psychicznych ➤ Umiejętność utrzymania odpowiedniego dystansu wobec działań i napotykanym problemom ➤ Zrozumienie aktualnych problemów podopiecznych, umiejętność reagowania i zauważania przez opiekunów niepokojących symptomów	➤ Liczba specjalistów prowadzących poradnictwo ➤ Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy specjalistycznej ➤ Liczba spotkań opiekunów ze specjalistami ➤ Liczba spotkań grupy wsparcia dla rodziców zastępczych

PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

➤ Szkolenie i podnoszenie kompetencji, umiejętności, kwalifikacji osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej	➤ Wzrost kompetencji społecznych i wychowawczych rodzin ➤ Wzrost świadomości rodziców zastępczych w zakresie problemów, z którymi mogą się zmierzyć oraz w zakresie sposobów zapewnienia pomocy specjalistycznej i wsparcia dzieci	➤ Liczba odbytych szkoleń ➤ Liczba rodzin zastępczych biorących udział w szkoleniach
➤ Szkolenie i podnoszenie kompetencji, umiejętności, kwalifikacji pracowników pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej	➤ Wzrost kompetencji we wspieraniu rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji ➤ Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	➤ Liczba odbytych szkoleń ➤ Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach
➤ Podtrzymywanie integracji rodzin poprzez organizację grup wsparcia, pikników, wycieczek	➤ Zwiększona integracja środowiska rodzin zastępczych ➤ Lepsze funkcjonowanie rodzin zastępczych w obszarze zdrowia psychicznego	➤ Liczba zorganizowanych spotkań grup wsparcia, pikników, wycieczek itp.
➤ Promowanie idei wolontariatu w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka	➤ Wzmocnienie wsparcia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	➤ Liczba zapytań od osób zainteresowanych oferowaniem wolontariatu ➤ Liczba współpracujących wolontariuszy
➤ Zatrudnienie dodatkowych osób na stanowiskach: organizator rodzinnej pieczy zastępczej	➤ Większa liczba pracowników ➤ Wzmocnienie wsparcia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka ➤ Większy komfort pracy i mniejsze obciążenie trudnymi przypadkami dotychczas zatrudnionych osób ➤ Większa efektywność pracy ➤ Lepsza jakość wsparcia oferowanego dla rodzin zastępczych	➤ Liczba zatrudnionych organizatorów w PCPR w Krakowie
➤ Zachęcanie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka do współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej	➤ Lepsza jakość oferowanego wsparcia dla rodzin zastępczych ➤ Mniejsze problemy wychowawcze w rodzinach zastępczych ➤ Lepsze funkcjonowanie podopiecznych ➤ Wzmocnienie opiekunów zastępczych w sprawowanej przez nich funkcji oraz podopiecznych	➤ Liczba rodzin współpracujących z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej
➤ Opracowanie programów, projektów mających na celu pozyskanie środków finansowych na realizację działań	➤ Większa ilość środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	➤ Liczba opracowanych projektów ➤ Kwota przyznanych środków

PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

<u>Cel szczegółowy nr 2</u> Zwiększenie dostępu do pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej		
Działania	Efekty	Wskaźniki
➤ Informowanie rodzin zastępczych o miejscach oferujących pomoc specjalistyczną	➤ Przeprowadzenie szybkiej diagnozy dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej ➤ Przeprowadzenie adekwatnych działań interwencyjnych i zaradczych u dzieci trafiających do pieczy zastępczej ➤ Mniejsze problemy wychowawcze w rodzinach zastępczych ➤ Lepsze funkcjonowanie podopiecznych w obszarze zdrowia psychicznego, relacji, edukacji, rozwoju zainteresowań ➤ Przeciwdziałanie negatywnym skutkom izolacji społecznej	➤ Liczba przeprowadzonych konsultacji, spotkań ze specjalistami ➤ Liczba wykonanych diagnoz ➤ Liczba dzieci objętych pomocą
➤ Wspieranie dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej w zakresie korzystania z pomocy specjalistycznej	➤ Bliższe relacje między dziećmi a opiekunami zastępczymi oraz rodzicami biologicznymi ➤ Lepsze zrozumienie przez dzieci i opiekunów zastępczych oraz rodziców biologicznych wzajemnej sytuacji ➤ Lepsze funkcjonowanie podopiecznych w obszarze relacji, edukacji, rozwoju, zainteresowań ➤ Motywacja dzieci i młodzieży do korzystania z pomocy	➤ Liczba wizyt pracowników PCPR w Krakowie w rodzinach zastępczych ➤ Liczba spotkań z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej, z rodzinami zastępczymi, z rodzicami biologicznymi ➤ Liczba dzieci objętych wsparciem koordynatorów
➤ Opracowanie programów, projektów w celu pozyskania środków	➤ Pozyskanie dodatkowych środków finansowych na zapewnienie wymaganego wsparcia i bezpieczeństwa	➤ Liczba opracowanych programów i projektów

<u>Cel szczegółowy nr 3</u> Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie i zmniejszenie rotacji pracowników na w/w stanowiskach		
Działania	Efekty	Wskaźniki
➤ Zapewnienie pracownikom rodzinnej pieczy zastępczej regularnej i systemowej	➤ Wzrost umiejętności i kompetencji koordynatorów i organizatorów oraz jakości ich pracy ➤ Ochrona zasobów wewnętrznych pracowników	➤ Liczba przeprowadzonych spotkań superwizyjnych

PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

matycznej zewnętrznej superwizji grupowej oraz, w razie potrzeby pracowników, indywidualnej, realizowanej przez certyfikowanego superwizora pracy socjalnej	➤ Większy komfort pracy pracowników ➤ Większa świadomość odpowiedzialności własnej i rodzin oraz jej granic u pracowników ➤ Wzrost wśród pracowników poczucia pewności co do podejmowanych przez nich działań ➤ Umiejętność utrzymania odpowiedniego dystansu wobec realizowanych zadań i sytuacji w rodzinach ➤ Mniejsza rotacja zatrudnionych pracowników ➤ Sprawniejsza współpraca rodzin zastępczych z koordynatorami i organizatorami ➤ Sprawniejsze planowanie działań w rodzinach, większy wgląd w ich sytuację	➤ Liczba pracownikówrodzinnnej pieczy zastępczej biorących udział w superwizji
➤ Organizacja szkoleń i kursów dla pracowników rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie diagnozy potrzeb szkoleniowych pracowników	➤ Znajomość potrzeb koordynatorów i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej co do obszarów, w których szczególnie potrzebują poszerzenia wiedzy i kompetencji ➤ Realizacja szkoleń w formie odpowiadającej potrzebom pracowników (dostęp do formy stacjonarnej i zdalnej) ➤ Zwiększone kompetencje pracowników dotyczące wspierania dzieci i młodzieży oraz rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji ➤ Wzrost wiedzy i umiejętności pracowników rodzinnej pieczy zastępczej ➤ Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu ➤ Znajomość przez pracowników aktualnego stanu wiedzy naukowej	➤ Liczba przeprowadzonych badań ➤ Liczba zrealizowanych szkoleń odpowiadających zdiagnozowanym potrzebom ➤ Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach i kursach

Cel szczegółowy nr 4		
Wzmacnianie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania się		
Działania	Efekty	Wskaźniki
➤ Opracowanie programów, projektów mających na celu pozyskanie środków finansowych na pomoc dla usamodzielniających się wychowanków, w tym wy-	➤ Zwiększone środki na usamodzielnianie się wychowanków pieczy zastępczej	➤ Liczba opracowanych programów, dzięki którym otrzymano dodatkowe środki finansowe

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

równywanie szans wchodzenia w dorosłe życie przez udział w kursach na prawo jazdy i językowych	➤ Wzrost kompetencji usamodzielniającej się młodzieży ➤ Nabycie praktycznych umiejętności	➤ Liczba osób biorących udział w kursach
➤ Przyznawanie pomocy wynikającej z Ustawy	➤ Wsparcie finansowe	➤ Liczba decyzji administracyjnych przyznających pomoc finansową
➤ Czuwanie nad realizacją oraz modyfikacją indywidualnych programów usamodzielnienia w zależności od potrzeb wychowanków	➤ Dostosowanie programu do potrzeb wychowanka ➤ Właściwe spożytkowanie środków pieniężnych ➤ Monitoring i ewaluacja programów	➤ Liczba programów opracowanych wspólnie z wychowankami ➤ Pozytywny wynik oceny realizacji programów usamodzielnienia
➤ Udzielanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez dostęp do mieszkań treningowych lub wspomaganych	➤ Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	➤ Liczba miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych ➤ Liczba wychowanków korzystających z mieszkań treningowych lub wspomaganych

Cel szczegółowy nr 5

Wzrost ogólnej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Krakowskiego

Działania	Efekty	Wskaźniki
➤ Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	➤ Zaspokojenie potrzeb Powiatu Krakowskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej ➤ Wzrost jakości opieki nad dziećmi i młodzieżą przebywającymi w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	➤ Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego ➤ Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego ➤ Liczba ogłoszonych otwartych konkursów na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

➤ Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego	➤ Zaspokojenie potrzeb Powiatu Krakowskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej dla dzieci: z orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych ➤ Zapewnienie dzieciom odpowiednich zajęć wychowawczych, socjoterapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutycznych, rekompensujących braki w wychowaniu w rodzinie, przygotowujących do życia społecznego, rewalidacyjnych oraz rehabilitacji ➤ Wzrost jakości opieki nad dziećmi i młodzieżą przebywającymi w pieczy zastępczej	➤ Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego ➤ Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego ➤ Liczba ogłoszonych otwartych konkursów na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego
➤ Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego	➤ Zaspokojenie potrzeb Powiatu Krakowskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej ➤ Wzrost jakości opieki nad dziećmi i młodzieżą przebywającymi w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	➤ Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego ➤ Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego ➤ Liczba ogłoszonych otwartych konkursów na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego

6. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2025 – 2027

Limit rodzin zastępczych na lata 2025 – 2027.

Tabela 14. Planowane zwiększenie ilości rodzin zastępczych zawodowych – limit

Rok	Rodzinne domy dziecka	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	Rodziny zastępcze zawodowe - pogotowia rodzinne
2025	5 funkcjonujących plus 1 nowy razem 6	14 funkcjonujących plus 4 nowe razem 18	4 funkcjonujące plus 1 nowa razem 5	3 funkcjonujące plus 1 nowa razem 4
2026	6 funkcjonujących	18 funkcjonujących	5 funkcjonujących	4 funkcjonujące

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAKOWSKIM
NA LATA 2025–2027

	plus 1 nowy razem 7	plus 2 nowe razem 20	plus 1 nowa razem 6	plus 2 nowe razem 6
2027	7 funkcjonujących plus 1 nowy razem 8	20 funkcjonujących plus 2 nowe razem 22	6 funkcjonujących plus 1 nowa razem 7	6 funkcjonujących plus 1 nowe razem 7

Zakładamy, że na terenie Powiatu Krakowskiego w roku 2025 funkcjonować będzie: 6 rodzinnych domów dziecka, 18 zawodowych rodzin zastępczych, 5 zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych, 4 zawodowe rodziny zastępcze – pogotowia rodzinne.

W kolejnym roku: 7 rodzinnych domów dziecka, 20 zawodowych rodzin zastępczych, 6 zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych, 6 zawodowych rodzin zastępczych – pogotowi rodzinnych.

Natomiast w roku 2027 funkcjonować będzie: 8 rodzinnych domów dziecka, 22 zawodowe rodziny zastępczych, 7 zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych, 7 zawodowych rodzin zastępczych – pogotowi rodzinnych.

7. Partnerzy

- Starostwo Powiatowe w Krakowie
- Rada i Zarząd Powiatu w Krakowie
- Wydział Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym w Krakowie
- Wydział Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie
- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
- Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
- Ośrodki pomocy społecznej i centrum usług społecznych na terenie Powiatu Krakowskiego
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminne Zespoły Interdyscyplinarne do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Ośrodki adopcyjne

- Szkoły i inne jednostki oświatowe
- Instytucje kultury, sportu i turystyki
- Placówki ochrony zdrowia
- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na rzecz pomocy dziecku i rodzinie
- Instytucje szkoleniowe
- Sądy rodzinne
- Sądy okręgowe
- Kuratorzy społeczni i zawodowi
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- Placówki wsparcia dziennego
- Parafie i instytucje kościelne
- Stowarzyszenia senioralne
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie
- Podmioty świadczące usługi zdrowotne
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego
- Sponsorzy
- Lokalne media

8. Finansowanie

1. Środki z budżetu państwa, w tym dotacje celowe na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu pieczy zastępczej
2. Środki finansowe samorządu powiatowego
3. Środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych
4. Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

9. Monitoring

Monitoring programu będzie miał na celu pomiar postępu i systematyczne kontrolowanie tego, czy wszystkie zaplanowane czynności przebiegają zgodnie z planem na każdym etapie realizacji

programu. Monitorowanie będzie spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań: kontrolę bieżącą (ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz sposobu realizacji pracy) i kontrolę końcową. Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w programie będzie należał do organizatora odpowiedzialnego za wdrażanie programu.

10. Czas i miejsce realizacji

Program będzie realizowany od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2027 r. na terenie Powiatu Krakowskiego. Zadania zaplanowane do realizacji programu będą wdrażane w formie ciągłej.

11. Realizator

Realizatorem Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krakowskim będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie.